

Dosarul nr. 3-1063/2020

H O T Ă R Î R E
În numele Legii

24 septembrie 2020

mun.

Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani)

În componența:

Președintele ședinței, judecător

Gandrabur Marcel

Grefier

Roșca Andrian

examinând în ședință de judecată publică, cauza de contencios administrativ intentată de Jovmir Natalia împotriva Autorității Naționale de Integritate a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil,

a c o n s t a t a t :

Argumentele participanților la proces.

La data de 22 mai 2020 Jovmir Natalia a înaintat acțiune de contencios administrativ împotriva Autorității Naționale de Integritate a Republicii Moldova (în continuare Autoritatea Națională de Integritate) solicitând anularea actului de constatare nr. 59/11 din 04 mai 2020.

În motivarea acțiunii a menționat că, actul administrativ contestat este neîntemeiat și ilegal, susceptibil anulării deoarece prin dispoziția Primarului com. *****, ***** nr. 21-a din 08 aprilie 2019, a fost numită pentru a exercita temporar interimatul funcției de primar fiind secretar al consiliului local. Actele și contractele din numele Primăriei nu avea cine să le semneze, iar activitatea conform contractului încheiat cu soțul său era absolut necesară, totodată procedurile de achiziție au fost începute anterior ocupării funcției în cauză. Nu a

făcut parte din procedurile de achiziții, îndeplinind funcții formale de semnare a contractului.

Prin cerere de chemare în judecată suplimentară a invocat că, a îndeplinit interimatul funcției de primar din 08 aprilie 2019 și până la 14 decembrie 2019, adică durata suspendării raporturilor de muncă sau de serviciu este mai mică decât un an fiscal și corespunzător nu poate fi considerată subiect al declarării în contextul art. 5 alin. (1) din Legea privind declararea averii și intereselor personale. În dispoziția art. 12 alin. (7) din legea pre citată sunt vizați primarii și nicidecum primarii interimari, funcție care nu este prevăzută de lege. La caz, dânsa a fost numită în funcția de primar prin dispoziția primarului, fără a fi respectate rigorile art. 2 alin. (2) din Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică. De altfel, dispoziția nr. 21-a din 08 aprilie 2019 ”Cu privire la asigurarea interimatului funcției de primar” a fost supusă controlului de legalitate de către Oficiul Teritorial Orhei al Cancelariei de Stat și a fost constatată ilegalitatea acesteia cu obligarea emitentului să-l abroge, fapt ce a și fost făcut prin dispoziția nr. 38 din 13 august 2019, iar după data enunțată toate actele semnate de reclamantă au fost recunoscute nule, inclusiv și semnarea ordinului de angajare a soțului său.

Relevă că începând cu 19 aprilie 2019 și până la 09 august 2019 a îndeplinit concomitent funcția de secretar al consiliului local și primar interimar, circumstanțe ce contravin Legii cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică. A fost numită în funcția de primar interimar fără a i se cere consimțământul, fără familiarizarea cu obligațiunile de serviciu, fără fișa de post și încheierea unui contract de muncă în conformitate cu art. 18 din Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică. În acord cu art. 6 alin. (6) din Legea disputată, demnitarul depune jurământ în cazul în care această obligație este prevăzută de legea specială ce reglementează activitatea acestui demnitar.

Conchide că, funcția de primar interimar nu este inclusă în anexa la Legea nr. 199 din 16 iulie 2010, iar atât legile speciale cât și cele generale nu reglementează activitatea primilor, funcția de demnitate publică este o funcție publică ce se ocupă prin mandat obținut direct, în urma alegerilor, sau indirect, prin numire în condițiile legii, persoana cu funcție de demnitate publică are dreptul să delege dreptul de a efectua în numele său acte, de a semna documente pe perioada absenței sale, semnăturile puse pe acte de reclamant sunt în numele primarului.

În ședința de judecată reclamantul Jovmir Natalia nu s-a prezentat însă prin cerere a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa/procedură scrisă. (f.d. 91)

În ședința de judecată reprezentantul Autorității Naționale de Integritate, Ionițel Ludmila nu s-a prezentat însă prin cerere a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa/procedură scrisă. (f.d. 85)

Aprecierea instanței de judecată.

Analizând piesele dosarului prin prisma art. 130 din Codul de procedură civilă în coraport cu normele legale incidente speței, instanța de judecată concluzionează că acțiunea dedusă judecătii este întemeiată și urmează a fi admisă din următoarele considerente.

În conformitate cu **art. 2 alin. (2) din Codul administrativ**, anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.

Potrivit **art. 93 din Codul administrativ**, fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția. Prin derogare de la prevederile alin. (1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sunt admisibile doar în baza prevederilor legale.

În acord cu **art. 195 din Codul administrativ**, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

În concordanță cu **art. 218 din Codul administrativ**, examinarea și soluționarea în fond a acțiunii în contencios administrativ are loc conform prevederilor Codului de procedură civilă, cu următoarele excepții:

a) examinarea și soluționarea acțiunii în contencios administrativ are loc în ședință publică, iar în cazuri de excepție stabilite de lege – în ședință închisă. Participanții la proces se citează; în citație se comunică locul, data și ora ședinței. Dacă participanții la proces convin de comun acord, examinarea și soluționarea acțiunii în contencios administrativ are loc în procedură scrisă;

b) instanța de judecată acceptă probele prezentate după termenul stabilit în faza de pregătire pentru examinarea în fond a acțiunii în contencios administrativ,

numai dacă participanții la proces justifică și probează imposibilitatea prezentării probelor în termenul stabilit de instanță;

c) participanții la proces care s-au prezentat cel puțin o dată în ședința de judecată pe parcursul examinării acțiunii în contencios administrativ sau au efectuat acte de procedură în contextul examinării acțiunii în contencios administrativ nu pot invoca lipsa citației pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară;

d) neprezentarea la ședința de judecată, fără motive temeinic justificate, a participanților și/sau a reprezentanților lor nu împiedică soluționarea acțiunii în contenciosul administrativ.

În consonanță cu **art. 219 din Codul administrativ**, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces.

Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

Instanța de judecată poate avea o discuție juridică cu participanții la proces sau poate da în scris indicații cu privire la situația de drept a cauzei examinate.

Conform **art. 118 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă**, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Conform **art. 121 din Codul de procedură civilă**, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului, iar **art. 122 din**

Codul de procedură civilă prevede că, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor.

La originea cauzei se află actul de constatare nr. 59/11 din 04 mai 2020 emis de Autoritatea Națională de Integritate în privința dnei Jovmir Natalia, pe faptul încălcării regimului juridic al conflictelor de interese prin încheierea contractului cu soțul său Jovmir Petru. În concret, s-a reținut că Jovmir Natalia nu a informat în conformitate cu art. 12 alin. (7) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, în termen de 3 zile de la data constatării, în scris, Autoritatea Națională de Integritate, despre interesul său ori ale persoanelor apropiate, legat de decizia pe care trebuie să o ia, precum și nu a soluționat în conformitate cu art. 14 alin. (3) și (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, a conflictului de interese real, prin emiterea/semnarea contractului nr. 21 din 09 aprilie 2019 pentru achiziționarea bunurilor/lucrărilor/serviciilor de mică valoare, încheiat cu soțul Jovmir Petru.

În rezultatul controlului efectuat și călăuzindu-se de prevederile art. 19, 35-39 din Legea nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, inspectorul de integritate a decis:

1. Se constată că dna Jovmir Natalia, exercitând funcția de primar interimar al comunei *****, *****, a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese manifestat prin:

- neinformarea în conformitate cu art. 12 alin. (7) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, în termen de 3 zile de la data constatării, în scris, Autoritatea Națională de Integritate, despre interesul său ori ale persoanelor apropiate, legat de decizia pe care trebuie să o ia,

- nesoluționarea în conformitate cu art. 14 alin. (3) și (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, a conflictului de interese real, prin emiterea/semnarea contractului nr. 21 din 09 aprilie 2019 pentru achiziționarea bunurilor/lucrărilor/serviciilor de mică valoare, încheiat cu soțul Jovmir Petru.

2. Se aduce la cunoștința dnei Jovmir Natalia actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta în termen de 15 zile de la primirea acestuia, în instanța de contencios administrativ.

3. Se sesizează autoritatea responsabilă de numire în funcție, în termen de 5 zile din momentul în care actul de constatare va rămâne definitiv, în vederea încetării raporturilor de serviciu a dnei Jovmir Natalia în funcția de primar interimar al comunei *****, *****.

4. Se decede dna Jovmir Natalia din dreptul de a exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică și mandatul de primar, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcție sau din data rămânerii definitive a actului de constatare ori din data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența conflictului de interese.

5. Se înscrie dna Jovmir Natalia în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, de la data eliberării sau destituirii din funcție sau din data rămânerii definitive a actului de constatare ori din data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența conflictului de interese.

Exercitând controlul judiciar al actului administrativ contestat din perspectiva argumentelor participanților la proces, în limitele obiectului acțiunii și cercetând din oficiu situația de fapt și de drept a cauzei deduse judecății, instanța conchide că acesta este susceptibil anulării conform raționamentelor ce succed *infra*.

În conformitate cu **art. 5 din Codul administrativ**, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.

Conform **art. 6 din Codul administrativ**, procedura administrativă este activitatea autorităților publice cu efect în exterior, îndreptată spre examinarea condițiilor, pregătirea și emiterea unui act administrativ individual, spre examinarea condițiilor, pregătirea și încheierea unui contract administrativ sau examinarea condițiilor, pregătirea și întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică. Emiterea unui act administrativ individual, încheierea unui contract administrativ sau întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică sunt părți ale procedurii administrative.

În concordanță cu **art. 8 din Codul administrativ**, regimul de putere publică reprezintă ansamblul competențelor prevăzute de lege în vederea realizării sarcinilor autorităților publice, care le conferă posibilitatea de a se impune cu forță juridică obligatorie în raporturile lor cu persoane fizice sau juridice.

Conform **art. 10 din Codul administrativ**, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

În conformitate cu **art. 17 din Codul administrativ**, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

În acord cu **art. 20 din Codul administrativ**, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

În conformitate cu **art. 27 din Codul administrativ**, în cazul în care prezentul cod sau alte legi speciale nu impun un anumit termen, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze într-un termen rezonabil.

În unison cu **art. 28 din Codul administrativ**, procedura administrativă se realizează într-un mod simplu, adecvat, rapid, eficient și corespunzător scopului. Procedura administrativă se realizează în scris, dacă caracterul urgent al măsurii nu cere o realizare verbală a procedurii administrative.

În corespundere cu **art. 60 din Codul administrativ**, termenul general în care o procedură administrativă trebuie finalizată este de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul general curge de la:

- a) data prevăzută în lege pentru exercitarea unei atribuții stabilite;
- b) data înregistrării cererii de către autoritatea publică ierarhic superioară sau de cea de control;
- c) data înregistrării cererii complete, după caz cu toate actele necesare, sau de la data la care petiția a fost transferată autorității publice competente. Dacă cererea nu este completă, autoritatea publică propune petiționarului să prezinte actele lipsă și stabilește un termen în acest sens.

În mod excepțional, când în procedura administrativă se înregistrează cazuri de complexitate deosebită care necesită timp pentru prelucrarea documentelor, autoritatea publică poate stabili un termen mai mare pentru finalizarea procedurii administrative, care nu va depăși 90 de zile.

Potrivit **art. 93 din Codul administrativ**, fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția. Prin derogare de la prevederile alin. (1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sunt admisibile doar în baza prevederilor legale.

Art. 94 alin. (1) din Codul administrativ, înainte de emiterea unui act administrativ individual defavorabil pentru un participant sau înainte de respingerea unui act administrativ individual favorabil, participantul are dreptul să fie audiat în legătură cu faptele și circumstanțele relevante pentru actul ce urmează a fi emis.

Potrivit **art. 137 din Codul administrativ**, în exercitarea dreptului discreționar atribuit, autoritățile publice trebuie să acționeze cu bună-credință în limitele legal stabilite și cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul.

Dacă autoritatea publică poate decide discreționar și doar una din mai multe consecințe juridice este legală, atunci dreptul discreționar al autorității publice se reduce la alegerea consecinței juridice/soluției legale.

Stările de fapt identice în esență se tratează identic. O tratare neidentică a două stări de fapt identice se admite numai dacă există un motiv obiectiv.

În cazul în care au fost emise acte administrative individuale și normative referitoare la securitatea națională a Republicii Moldova, la exercitarea regimului stării excepționale, la măsurile de urgență luate de autoritățile publice în vederea combaterii calamităților naturale, a incendiilor, a epidemiilor, a epizootiilor și a altor fenomene similare, instanța de judecată poate fi sesizată doar pentru exercitarea controlului următoarelor circumstanțe:

- a) existența situației excepționale la data la care a fost emis actul;
- b) competența autorității publice de a emite actul;
- c) existența interesului public care justifică emiterea actului administrativ;
- d) imposibilitatea efectivă a autorității publice de a emite actul în condiții obișnuite.

Alte limitări ale examinării judiciare în cauzele de contencios administrativ sunt reglementate expres prin legi speciale.

Dacă într-un caz autoritatea publică și-a exercitat dreptul discreționar într-un anumit mod, atunci în cazuri similare ea este obligată să își exercite dreptul discreționar în același mod. Această regulă nu se aplică dacă autoritatea publică

intenționează să își schimbe în viitor practica de exercitare a dreptului discreționar în cazuri similare.

Conform **art. 189 alin. (1) din Codul administrativ**, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

În acord cu **art. 225 din Codul administrativ**, instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ.

Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică:

- a) și-a exercitat dreptul discreționar;
- b) a luat în considerare toate faptele relevante;
- c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar;
- d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.

La data de 17 iunie 2016 au fost adoptate în sincronizare **Legea nr. 132 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (în continuare Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate) și Legea nr. 133 cu privire la declararea averii și intereselor personale (în continuare Legea cu privire la declararea averii și intereselor personale)**.

În accepțiunea acestor legi, *conflictul de interese* reprezintă situația în care subiectul declarării are un interes personal ce influențează sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii.

Legea cu privire la declararea averii și intereselor personale identifică subiecții declarării averii și intereselor personale la **art. 3**, obiectul declarării la **art. 4**, categoriile conflictelor de interese, iar modul de declarare și soluționare a lor la dispozițiile **art. 11-14**.

În concordanță cu **art. 10 și art. 22 din Legea cu privire la declararea averii și intereselor personale**, controlul averii și al intereselor personale ale subiecților declarării se efectuează de către Autoritatea Națională de Integritate în conformitate cu Legea nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

Consecințele generate de încălcarea legii abordate sunt prevăzute expres la **art. 23**, astfel, încălcarea ei atrage răspundere disciplinară, contravențională, civilă sau penală, după caz. De asemenea, în cazul în care persoana nu mai ocupă o funcție publică sau de demnitate publică la data constatării averii nejustificate, a

stării de incompatibilitate ori a conflictului de interese, interdicția de 3 ani se aplică potrivit legii, de la data la care a rămas definitiv actul de constatare sau, respectiv, a rămas definitivă și irevocabilă hotărârea judecătorească prin care se confirmă existența averii nejustificate, a stării de incompatibilitate ori a conflictului de interese. Autoritatea Națională de Integritate ține Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, care este publicat pe pagina web oficială a Autorității.

În conformitate cu **art. 5 din Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate**, Autoritatea asigură integritatea în exercitarea funcției publice sau funcției de demnitate publică și prevenirea corupției prin realizarea controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.

Conform **art. 28 din Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate**, Autoritatea efectuează controlul averii și al intereselor personale din oficiu ori la sesizarea unor persoane fizice sau juridice, în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale metodologiei de efectuare a controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor. Sesizarea făcută de persoane fizice sau juridice cu rea-credință atrage după sine răspunderea juridică a celui care a făcut sesizarea. Controlul din oficiu se inițiază la sesizarea președintelui ori a vicepreședintelui Autorității sau a inspectorului de integritate. Controlul din oficiu este inițiat în cazul prevăzut la alin. (3), precum și în baza unor informații publice. Dacă se constată lipsa unor date din declarația de avere și interese personale, precum și în cazul nedeunerii sau al depunerii tardive a declarației, inspectorul de integritate inițiază controlul averii și al intereselor personale.

În acord cu **art. 32 alin. (1) din Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate**, în procesul de control al averii și al intereselor personale, inspectorul de integritate verifică datele și informațiile privind averea existentă a persoanei supuse controlului, precum și modificările patrimoniale intervenite pe durata exercitării mandatelor, a funcțiilor publice sau de demnitate publică. Controlul poate fi efectuat pe durata exercitării mandatelor, a funcțiilor publice sau de demnitate publică și în decursul a 3 ani după încetarea acestora.

Potrivit **art. 36 alin.(1) din Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate**, persoana care a fost supusă controlului poate contesta actul de

constatare în termen de 15 zile de la primirea acestuia, în instanța de contencios administrativ.

Conform **art. 38 alin. (1) din Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate**, în urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că: a) persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, sau a luat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese; b) persoana supusă controlului s-a aflat ori se află în stare de incompatibilitate; c) persoana supusă controlului a încălcat restricțiile prevăzute de lege.

In concreto, Actul de constatare nr. 59/11 din 04 mai 2020 urmează a fi anulat din următoarele raționamente:

Primo, subiecții declarării averii și intereselor personale sunt indicați exhaustiv și expres la art. 3 din Legea privind declararea averii și intereselor personale:

a) persoanele care dețin funcțiile de demnitate publică prevăzute în anexa la Legea nr.199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică;

b) membrii Consiliului de observatori al instituției publice naționale a audiovizualului Compania “Teleradio-Moldova”, Compania Teleradio-Găgăuzia; consilierii consiliilor satești (comunale), orașenești (municipale), raionale; deputații Adunării Populare a unității teritoriale autonome Găgăuzia;

c) membrii Consiliului Superior al Magistraturii și ai Consiliului Superior al Procurorilor din rîndul profesorilor, precum și membrii organelor care funcționează în subordinea Consiliului Superior al Magistraturii și a Consiliului Superior al Procurorilor;

d) membrii nepermanenți ai Comisiei Electorale Centrale;

e) conducătorii organizațiilor publice și adjuncții acestora;

e¹) membrii Consiliului de supraveghere, ai Comitetului executiv și angajații Băncii Naționale a Moldovei, membrii și angajații Comisiei Naționale a Pieței Financiare, cu excepția angajaților care desfășoară activități auxiliare – de secretariat, de protocol, administrative, tehnice;

f) personalul din cabinetele persoanelor cu funcții de demnitate publică;

- g) funcționarii publici, inclusiv cei cu statut special;
- h) membrii Consiliului de Integritate;
- i) membrii colegiilor/comisiilor de admitere în profesie, de evaluare, disciplinare și/sau de etică a profesiilor conexe justiției.

În această listă, nu se circumscrie funcția de primar interimar, funcție care nu se regăsește nici în anexa la Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, o interpretare extensivă defavorabilă ar restrânge într-o manieră inadmisibilă drepturile reclamantei.

Din perspectiva jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, legea trebuie să fie accesibilă persoanei și să fie previzibilă sub aspectul consecințelor sale (a se vedea și Hotărârea Amann împotriva Elveției). În sensul Convenției, o normă juridică trebuie să îndeplinească două condiții suplimentare: să fie accesibilă oricărei persoane, lucru care se realizează, de regulă, prin publicare; să fie enunțată cu claritate, astfel încât orice persoană să poată, în mod rezonabil, să își conformeze conduita cunoscând consecințele juridice ale faptelor sale. Această ultimă condiție nu este îndeplinită, spre exemplu, atunci când norma legală nu prevede cu suficientă claritate condițiile în care autoritățile statale pot să ia o anumită măsură, precum și mijloacele de verificare a îndeplinirii condițiilor. În lipsa unor garanții procedurale, simpla existență fizică a normei legale nu este suficientă pentru a fi calificată drept lege, în sensul Convenției.

Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile.

Secundo, în unison cu **art. 34 din Legea privind administrația publică locală**, în cazul încetării înainte de termen a mandatului, al suspendării din funcție sau al imposibilității primarului de a-și exercita atribuțiile, interimatul se asigură de drept de către un viceprimar. Dacă viceprimarul, din motive obiective, refuză interimatul funcției de primar sau dacă primarul și viceprimarul sunt suspendați din funcție concomitent, sau, din anumite cauze, aceste funcții devin vacante, **consiliul local împuternicește**, în termen de 5 zile, o altă persoană să exercite temporar atribuțiile primarului. **În caz de absență temporară, primarul poate delega, sub**

proprie răspundere, exercitarea atribuțiilor sale viceprimarului sau, după caz, secretarului consiliului pe întreaga durată a absenței sale. În exercitarea temporară a atribuțiilor de primar, secretarul consiliului nu este exonerat de exercitarea atribuțiilor sale de bază.

Jovmir Natalia a fost împuternicită să exercite temporar atribuțiile primarului com. *****, prin decizia Consiliului local, *****, ***** nr. 4.1 din 19 aprilie 2019, (f.d. 35) adică *post factum* încheierii contractului pentru achiziționarea bunurilor/lucrărilor/serviciilor de valoare mică nr. 21 din 09 aprilie 2019 (f.d. 36-37). Mai mult, urmare a notificării din 30 iulie 2019 parvenită de la Oficiul Teritorial Orhei al Cancelariei de Stat la 13 august 2019 a fost abrogată dispoziția nr. 21-a din 08 aprilie 2019 ”Cu privire la asigurarea interimatului funcției de primar” (f.d. 94), raționamente ce consolidează poziția cu privire la ilegalitatea instituirii interimatului funcției, lipsa efectelor juridice a actului invocat în litigiu și pe cale de consecință lipsa conflictului de interese ce i se impută reclamantei.

De asemenea, în contextul în care procedurile de achiziție nu au fost inițiate de reclamantă, îndeplinirea formalității exprimate prin semnarea contractului de achiziție nu poate genera un conflict de interese.

Tertio, trecând litigiul dedus judecării prin lumina triplului test (principiul proporționalității) care deși nu este specificat expres în textul Convenției Europene pentru Drepturile Omului, este totuși aplicat de Curte, instanța atestă că ingerința în drepturile reclamantei Jovmir Natalia a fost prevăzută de lege, protejează un scop legitim și este necesară într-o societate democratică însă măsura aplicată de autoritatea publică (eliberarea din funcție și interdicția de a ocupa funcții publice) este disproporționată și excesivă în raport cu scopul legitim urmărit. În consonanță cu art. 29 din Codul administrativ, orice măsură întreprinsă de autoritățile publice prin care se afectează drepturile sau libertățile prevăzute de lege trebuie să corespundă principiului proporționalității. O măsură întreprinsă de autoritățile publice este proporțională dacă: a) este potrivită pentru atingerea scopului urmărit în temeiul împuternicirii atribuite prin lege; b) este necesară pentru atingerea scopului; c) este rezonabilă. Măsura întreprinsă de autoritățile publice este una rezonabilă dacă ingerința produsă prin ea nu este disproporțională în raport cu scopul urmărit.

Or, punând în balanță mentenanța și activitatea viabilă a autorității publice locale în coraport cu interesul public ocrotit de legislația cu privire la declararea averii și a intereselor personale, se atestă că, prin contractarea de către reclamantă a

serviciilor de transport prestate de către soțul acesteia s-a urmărit primordial obiectivul exercitării normale și neîntrerupte a atribuțiilor funcționale.

Instanța nu încurajează comportamentul deviant și nu neagă imperativitatea respectării necondiționate a cadrului normativ focusat pe declararea averii și a intereselor personale însă atrage atenția supra faptului că pedepsirea destinatarilor legii nu reprezintă *per se* scopul legilor instituite în domeniul vizat ci prevenirea săvârșirii unor asemenea acțiuni, iar conduita subiectului declarării intereselor personale trebuia analizată multiaspectual și minuțios dintr-o perspectivă obiectivă și rezonabilă care să scoată în evidență nu elementele formale ale conflictului de interese ci conținutul/fondul aspectului vizat. O asemenea abordare se află în unison cu regula instituită în materie penală la art. 14 alin. (2) din Codul penal.

Quarto, Actul de constatare nr. 59/11 din 04 mai 2020 este semnat de inspectorul de integritate Stavinschi Alexandru din numele Inspectoratului de Integritate care este parte integrantă a Aparatului Autorității Naționale de Integritate în conformitate cu art. 8, art. 16 din Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 9 din 08 februarie 2018 privind aprobarea structurii și a efectivului-limită ale Autorității Naționale de Integritate. Deci, rezultă că, Actul de constatare a fost emis de o structură internă (fără personalitate juridică) a Inspectoratului de Integritate în numele ultimei și semnată de angajatul acesteia, în pofida faptului că funcțiile de exercitare a controlului averii și intereselor personale, controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese îi revine Autorității Naționale de Integritate în unison cu dispozițiile art. 5-6 din Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate. Mai mult, în conformitate cu art. 7 alin. (2) lit. a) din Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, Autoritatea Națională de Integritate constată încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor. Pe cale de consecință, grație cadrului legal enunțat rezultă că Actul de constatare se întocmește de inspectorul de integritate (art. 19 lit. g) din Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate) însă se emite din numele Autorității Naționale de Integritate și se semnează de conducerea ei (președinte, vicepreședinte). În acest context, a nu se confunda sintagma de ”întocmire” cu sintagma ”emitere, semnare” care dispun de o încărcătură semantică distinctă și nu urmează a fi confundate. De altfel, în acord cu art. 28 din Legea nr. 180 din 19 decembrie 2011, actul de

constatare era emis de Comisia Națională de Integritate și semnat de președintele acesteia.

În concluzie, Actul de constatare nr. 59/11 din 08 mai 2020 este emis cu încălcarea normelor legale și este susceptibil anulării *in integrum*.

În conformitate cu prevederile art. 219, 224, 225, 229 din Codul Administrativ al Republicii Moldova, instanța de judecată,

h o t ă r ă ș t e:

Se admite acțiunea.

Se anulează actul de constatare nr. 59/11 din 04 mai 2020 emis de către Autoritatea Națională de Integritate a Republicii Moldova în privința Jovmir Natalia.

Hotărârea susceptibilă de atac cu apel la Curtea de Apel Chișinău, în termen de 30 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii judecătorești, prin intermediul Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani).

**Președintele ședinței,
Judecător**

Gandrabur Marcel